



AAN:
Minister voor Rechtsbescherming
Zijne excellentie dhr. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

per email

Maria Hoop, 20 februari, 2019

betreft: consultatie concept wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties

Geachte minister Dekker,

Naar aanleiding van het wetsvoorstel Transparantie Maatschappelijke Organisaties voelen wij ons genoodzaakt u in het kader van de door u geboden internetconsultatie deelgenoot te maken van onze fundamentele bezwaren tegen dit wetsvoorstel. U vindt onze bezwaren hieronder omschreven.

Stichting Adidam Nederland is een relatief jong kerkgenootschap, opgericht in 1985. Sinds 1989 geniet de stichting de ANBI-status. U vindt meer informatie over onze inspiratie, doelen en middelen op de website www.adidam.nl.

De stichting is voornemens de bestaande rechtspersoon dit jaar nog om te zetten naar die van een kerkgenootschap.

Naar het oordeel van het bestuur van de Stichting Adidam Nederland is de voorgestelde wet niet geschikt voor het beoogde doel en zou zij kerkgenootschappen als het onze onnodig schaden. Wij verzoeken u dan ook de in het wetsvoorstel voorziene publicatieplicht van grote donateurs te herzien.

Hoogachtend,

namens het bestuur van de Stichting Adidam Nederland,

(het voltallig bestuur)

p. 1/3

BEZWAREN VAN HET BESTUUR VAN DE STICHTING ADIDAM NEDERLAND TEGEN HET CONCEPT WETSVORSTEL TRANSPARANTIE MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

1. **Schending verbod verwerking persoonsgegevens omtrent iemands religieuze overtuiging:** in artikel 9 lid 1 AVG - voorheen artikel 16 Wbp - is vastgelegd dat geen gegevens mogen worden geregistreerd waaruit iemands religieuze overtuiging kan blijken. Het gaat daarbij niet alleen om het verbod iemands geloofsovertuiging als zodanig te registreren maar óók om het verbod gegevens te registreren die een aanwijzing vormen voor iemands geloofsovertuiging. Het verbod omvat dus óók gegevens waaruit indirect een link kan worden gelegd naar iemands geloofsovertuiging. Deze interpretatie is staand overheidsbeleid. De regering heeft dit namelijk zélf zo omschreven bij de invoering van de Handelsregisterwet in het jaar 2008. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt namelijk dat is afgezien van de registratie van bestuurders van kerkgenootschappen omdat daarmee feitelijk ook hun geloofsovertuiging zou worden geregistreerd. In casu verwijzen wij naar Kamerstuk II 2007/2008, 30656, nr. 27, p. 18 (Nota van Toelichting en ook naar T. van Kooten, Het kerkgenootschap in de neutrale staat (dissertatie), BJu: Den Haag, 2017, p. 284.) Een bestuurder van een kerkgenootschap (c.q. een gevolmachtigde) hóeft echter geen lid te zijn van dat kerkgenootschap. Anders dan in het voorliggende wetsvoorstel zullen bestuurders van kerkgenootschappen die een vertegenwoordigende functie hebben doorgaans voluit voor hun geloofsovertuiging willen uitkomen: zo zal een R.K. bisschop voluit staan voor zijn R.K.-lidmaatschap voluit. In het voorliggende wetsvoorstel worden echter goedwillende burgers die een goede daad willen doen, namelijk een gift doen aan bijvoorbeeld een kerkgenootschap, gedwongen voor hun geloof uit te komen terwijl zij daarvoor – anders dan een kerkbestuurder – niet willen kiezen.
2. **Inbreuk op artikel 8 EVRM (recht op privacy):** dit wetsvoorstel maakt een te grote inbreuk op de privacy van burgers. Niet alleen wordt openbaar gemaakt welke geloofsovertuiging zij vermoedelijk hebben gelet op de bestemming van hun gift maar ook wordt openbaar gemaakt dat zij waarschijnlijk vermogend zijn. Daarmee worden zij ook kwetsbaar als doelwit voor criminelen: niet voor niets proberen meer gefortuneerden met regelmaat opname in de Quote-500 om die reden tegen te houden.
3. **Disproportionele maatregel in relatie tot het beoogde doel:** zoals wij eerder hebben begrepen is de achtergrond van dit wetsvoorstel met name ook gelegen in bloot leggen van financiering van Islamitische organisaties vanuit de Golfregio. Los van het punt dat daarmee op zichzelf niets mis hoeft te zijn, heeft de overheid al tal van andere juridische instrumenten om op te treden tegen verdachte financiële transacties. Zo kan het openbaar Manier nu al optreden tegen organisaties waarvan het vermoedt dat sprake is van een strafbaar feit: het commune strafrecht biedt daarvoor reeds bevoegdheden. Ook kan de overheid oplossingen zoeken in de sfeer van de reeds bestaande wetgeving over het doen van meldingen over ongebruikelijke transacties. Nu al hebben banken, notarissen en advocaten de plicht ongebruikelijke transacties te melden. Met de betreffende wetgeving in de hand kan de overheid dus verdachte transacties onderzoeken en aldus de rotte appels uit de – enorm grote – mand van goede-doelorganisaties vissen. Dit wetsvoorstel schiet zijn doel voorbij: met minder verstrekkende maatregelen kan hetzelfde doel ook worden bereikt en dan hoeft geen inbreuk te worden gemaakt op fundamentele rechten en vrijheden zoals de vrijheid van godsdienst en het recht op privéleven.

4. **Doel rechtvaardigt niet deze wettelijke maatregel:** voortbordurend op het vorige punt merken wij nog op dat het doel dat de overheid hiermee probeert te bereiken vooral een symbolische waarde lijkt te hebben; bewijzen van grote maatschappelijke problemen vanwege het ontbreken van de beoogde wetgeving ontbreken. Onzes inziens zijn die er namelijk niet, althans niet aangetoond. Daarmee lijkt het wetsvoorstel op het schieten met een kanon op een mug. Welk werkelijk probleem wordt hiermee opgelost? Ook zal vermoedelijk een waterbedeffect optreden: beïnvloeding van maatschappelijke organisaties in ongewenste zin zal langs andere wegen plaatsvinden.

5. **Uitzondering religieuze organisaties:** zelfs al zouden er voldoende valide argumenten zijn voor dit wetsvoorstel dan moet nog steeds een onderscheid worden gemaakt tussen niet-religieuze organisaties enerzijds en religieuze organisaties anderzijds. Voor specifiek religieuze organisaties zou een ander, lichter regime moeten gelden gelet op het grondrecht van vrijheid van godsdienst dat zwaar moet wegen bij de afweging tussen de verschillende belangen en zijn vertaling zou moeten vinden in een ander lichter regime. Een dergelijke benadering past de wetgever structureel toe als het gaat om kerkgenootschappen. Zij hebben een bijzondere positie in het Nederlandse recht en genieten diverse vrijstellingen of ontheffingen van algemene wettelijke regelingen: de reden daarvoor is gelegen in het recht op vrijheid van godsdienst.

6. **Afname vrijgevigheid burgers en vermindering slagkracht goede-doelorganisaties:** het wetsvoorstel heeft nog een ander maatschappelijk ongewenst effect. Zo zullen burgers minder genegen zijn om grotere giften te doen omwille van bescherming van hun privacy en geloofsovertuiging. Die gelden zullen zij mogelijk slechts aanwenden voor hun eigen particuliere – en dus niet algemene! – nut en/of naar het buitenland laten verdwijnen: er is dus ook risico van kapitaalvlucht. Het directe gevolg daarvan is dat de goede-doelorganisaties substantieel minder inkomsten ontvangen en dus hetzij een beroep doen op de overheid om subsidiëring van hun werkzaamheden hetzij hun werkzaamheden afbouwen en het nuttige werk zoals buurtwerk, overig welzijnswerk en voor bijvoorbeeld daklozen en verslaafden niet meer wordt gedaan. Dat creëert maatschappelijke problemen met negatieve financiële consequenties die op het bord van de overheid van terecht komen. Over de kosten die maatschappelijke organisaties de overheid besparen, zijn meerdere rapporten verschenen. Wij verwijzen slechts naar <https://www.movisie.nl/artikel/waarde-vrijwillige-inzet> en een rapport over inzet van religieuze organisaties in Rotterdam: <https://docplayer.nl/114528-Tel-je-zegeningen-het-maatschappelijk-rendement-van-christelijke-kerken-in-rotterdam-en-hun-bijdrage-aan-sociale-cohesie.html>